

15a/1170/20.06.2017

MR.REF. 17.35

APROBAT

In sedinta Biroului permanent al
Camerei Deputatilor

ROMANIA

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

INFORMARE

**privind participarea la misiunea Adunării Parlamentare a Consiliului
Europei de observare a referendumului din Turcia privind
revizuirea Constituției**

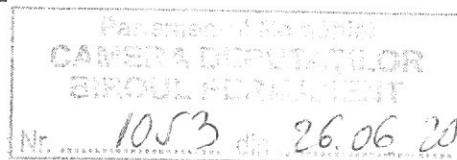
(Ankara, 14 – 17 aprilie 2017)

În perioada 14 – 17 aprilie 2017, am participat la misiunea de observare a referendumului din Turcia privind revizuirea Constituției, în calitate de membru al delegației României la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) și de Președinte al Comisiei ad-hoc pentru observarea referendumului a APCE.

În zilele de 15 și 16 aprilie 2017, au fost organizate, sesiuni de informare, întâlniri cu reprezentanți ai partidelor politice și ai diverselor organizații și instituții locale, societatea civilă și mass-media din Turcia, oferindu-ni-se astfel posibilitatea de a ne familiariza cu contextul referendumului sub diferite aspecte: contextul politic, cadrul juridic, sistemul electoral, mediul de desfășurare al campaniei electorale, mass-media, participarea minorităților naționale.

Membrii comisiei ad-hoc au declarat faptul că „Referendumul constituțional din 16 aprilie în Turcia s-a derulat în condiții neechitabile și cele două grupuri care au făcut campanie nu au fost pe picior de egalitate”. De asemenea, am subliniat și următorul aspect: „dacă aspectele tehnice ale procesului au fost bine gestionate, alegătorii nu au fost informați într-o manieră imparțială asupra punctelor cruciale ale reformei și ale restricțiilor libertăților fundamentale care au avut un efect negativ”.

„Chiar dacă nu au existat probleme majore în ziua alegerilor, cu excepția anumitor zone, putem deplângem doar absența observatorilor din partea societății civile în secțiile de votare. (...) În general, referendumul nu a îndeplinit standardele Consiliului Europei. Cadrul legal, inadecvat, nu a permis un proces cu adevărat democratic”, am declarat în cadrul conferinței de presă organizată în data de 17 aprilie, în calitate mea de șef al delegației Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Tana de Zulueta, Șefa Misiunii de observare a alegerilor speciale din partea ODIHR a subliniat că *„Referendumul a avut loc într-un mediu politic în care libertățile fundamentale esențiale pentru un adevărat proces democratic au fost ocultate sub starea de urgență și cele două tabere nu au beneficiat de oportunități egale pentru a-și prezenta argumentele în fața votanților...Monitorizarea noastră a arătat că reprezentanții campaniei în favoarea "DA" au dominat spațiul media și aceasta, alături de restricțiile privind mass-media, arestările de ziariști și închiderea unor organisme de presă, au redus posibilitatea votanților de a avea acces la o pluralitate de puncte de vedere”*.

Cu toate că Biroul Central Electoral (BCS) a adoptat reglementări pentru a răspunde unor aspecte ale procesului electoral, cadrul legal care este centrat pe problema alegerilor rămâne inadecvat pentru ținerea unui referendum cu adevărat democratic. Guvernatorii provinciilor s-au folosit de puterile conferite lor în cadrul stării de urgență pentru a restrânge și mai mult drepturile de reunire în public și libertatea de expresie. Am întărit ideea conform căreia *„starea de urgență nu ar trebui folosită pentru a submina statul de drept”*.

Cadrul legal al referendumului nu a oferit o acoperire mediatică imparțială și nici nu a garantat partidelor politice eligibile un acces egal la mass-media publice și a privilegiat partidul de guvernământ și pe Președinte în alocarea timpilor de antenă.

De asemenea, în cadrul conferinței de presă am făcut referire la faptul că legea limitează participarea deplină la referendum partidelor politice eligibile și nu reglementează participarea altor actori. În plus, BCS a decis că organizațiile societății civile și asociațiile profesionale nu au fost autorizate pentru a organiza evenimente în timpul campaniei.

„Cadrul campaniei a fost restrictiv iar campania însăși dezechilibrată datorită implicării active a mai multor politicieni de importanță națională, precum și a mai multor oficiali la nivel local în favoarea campaniei pentru "DA". Am observat folosirea abuzivă a resurselor statului precum și obstrucționarea evenimentelor electorale din cadrul campaniei în favoarea "NU", a subliniat doamna de Zulueta.

Retorica din cadrul campaniei a fost marcată de afirmațiile unor oficiali care puneau semnul egalității între votul pentru "NU" și simpatizanții teroriștilor, iar în numeroase situații sprijinitorii campaniei pentru "NU" au trebuit să facă față unor intervenții ale poliției și unor incidente violente cu prilejul evenimentelor lor electorale.

Referendumul a avut loc într-o manieră ordonată și eficientă în secțiile de votare, puține la număr, vizitate de către observatorii internaționali. În unele cazuri, observatorii ODIHR au fost refuzați sau au primit un acces restricționat la unele secții de votare, la deschiderea acestora sau în timpul votării.

O prezență a poliției a fost frecvent raportată atât în interiorul cât și în afară secțiilor de votare și poliția a verificat uneori identitatea alegătorilor înainte de a permite accesul la urne. Până după-amiază târziu, BCS a emis instrucțiuni care au schimbat în mod semnificativ criteriile de valabilitate a buletinelor de vot, ceea ce a subminat o garanție importantă și a fost contrar legii.

Cezar PREDA,

**Președintele Comisiei ad-hoc pentru observarea referendumului privind
revizuirea Constituției din Turcia**

și

membru al Delegației Parlamentului României la APCE

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Cezar Preda', written over a thin vertical line that extends from the text above.